

DESTAN

DÜNYA EDEBİYATINDA DESTAN

Destanlar toplumların geçmişinde derin izler bırakmış bir olayı, özellikle de yiğitlik ve olağanüstülükleri manzum olarak öyküleyici bir şekilde anlatan edebî eserlerdir.

Dünya edebiyatındaki başlıca destanlar aşağıda listelenmiştir:

<i>Gılgamış</i>	Sümer
<i>İlyada</i> <i>Odysseia</i>	Yunan
<i>Şehname</i>	İran
<i>Ramayana</i> <i>Mahabarata</i>	Hint
<i>Kalevala</i>	Fin
<i>Nibelungen</i>	Alman
<i>Beowulf</i>	İngiliz
<i>İgor</i>	Rus
<i>Le Cid</i>	İspanyol
<i>Chansen De Röland</i>	Fransız
<i>Şinto</i>	Japon
<i>Aeneis</i>	Vergilius
<i>Henriade</i>	Voltaire
<i>Os Lusladas</i>	Camoens
<i>Kaybolmuş Cennet</i>	J. Milton
<i>Kurtarılmış Kudüs</i>	T. Tasso
<i>Çılgın Orlando</i>	Ariosto
<i>İlahi Komedy</i>	Dante

Biliyor musunuz?

- Kaşgarlı Mahmut, *Dîvânü Lugâti't-Türk'te* destan kelimesi için "koşuk, yır" kelimelerini kullanır.
- Dünyadaki en eski epik destan geleneği Türklere aittir.

İSLAMİYET'İN KABULÜNDEN ÖNCE TÜRK DESTANLARI

- Bu dönem destanlarında çoğunlukla Türklerin varlığını korumak için diğer milletlerle olan mücadeleleri anlatılır.
- Yaşanılan dönemin töreleri, siyasi, sosyal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemli tarihî kaynaklardır.

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Destanları

- **Altay Dönemi:** *Yaratılış Destanı*
- **Sakalar Dönemi:** *Alp Er Tunga Destanı, Şu Destanı*
- **Hun Dönemi:** *Oğuz Kağan Destanı, Attila Destanı*
- **Göktürk Dönemi:** *Bozkurt Destanı, Ergenekon Destanı*
- **Uygur Dönemi:** *Türeyiş Destanı, Göç Destanı*

Dikkat!

Türk edebiyatında **Destan Dönemi** 11. yüzyıla kadar sürmüştür.

Kritik Bilgi

Türk destanlarında motifler kullanılmıştır. En çok kullanılan motifler **bozkurt, ay, yıldız, su, ışık, ağaç, demir, hayat ağacı**dır.

İSLAMİYET'İN KABULÜNDEN SONRA TÜRK DESTANLARI

- Bu destanlar üzerinde İslam dininin etkisi vardır.
- Bu dönem destanlarında İslamiyet'i yayma ve koruma çabası bulunmaktadır.
- İslamiyet'in kabulünden sonraki Türk destanları şunlardır:
- **Karahanlı Dönemi:** *Satuk Buğra Han Destanı*
- **Kazak Kırgız Kültür Dairesi:** *Manas Destanı*
- **Türk Moğol Kültür Dairesi:** *Cengiznâme*
- **Tatar Kırım Kültür Dairesi:** *Timur / Edige Destanı*
- **Selçuklu Osmanlı Dönemi:** *Seyid Battalgazi Destanı, Danişmend-nâme, Köroğlu Destanı*

Biliyor musunuz?

Manas Destanı dünyanın en uzun destanıdır ve tamamı manzum olarak yazılmıştır.

OLUŞUMLARINA GÖRE DESTANLAR

- Destanlar oluşumlarına göre ikiye ayrılır: doğal destanlar ve yapma destanlar.
- Doğal destanlar, destan aşamalarını geçirerek şairler tarafından derlenen anonim destanlardır. Doğal destanlar **çekirdek, oluşum** ve **yaziya geçirilme** olarak üç aşamadan oluşur.
- Yapma destanlar, destan aşamalarını geçirmeden destana benzetilerek bir şair tarafından yazılan destanlardır.

DOĞAL DESTANLAR	YAPMA DESTANLAR
<i>Kalevala</i> ⇒ Finlandiya	<i>Kurtarılmış Kudüs</i> ⇒ İtalyan, Tasso
<i>Mahabarata</i> ⇒ Hint	<i>İlahi Komedy</i> ⇒ İtalyan, Dante
<i>Ramayana</i> ⇒ Hint	<i>Çılgın Orlando</i> ⇒ İtalyan, Ludovico Ariosto
<i>Chanson de Roland</i> ⇒ Fransız	<i>Üç Şehitler Destanı</i> ⇒ Fazıl Hüsnü Dağlarca
<i>Nibelungen</i> ⇒ Alman	<i>İstanbul Fetih Destanı</i> ⇒ Fazıl Hüsnü Dağlarca
<i>İgor</i> ⇒ Rus	<i>Çanakkale Destanı</i> ⇒ Fazıl Hüsnü Dağlarca
<i>Beowulf</i> ⇒ İngiliz	<i>Çanakkale Şehitlerine</i> ⇒ Mehmet Âkif Ersoy
<i>İlyada</i> ⇒ Yunan	<i>Genç Osman Destanı</i> ⇒ Kayıkçı Kul Mustafa
<i>Odysseia</i> ⇒ Yunan	<i>Kuvayi Milliye Destanı</i> ⇒ Nazım Hikmet
<i>Şehname</i> ⇒ İran	<i>Kurtuluş Savaşı Destanı</i> ⇒ Cahit Külebi
<i>Gilgamiş</i> ⇒ Sümer	<i>Sakarya Meydan Savaşı</i> ⇒ Ceyhun Atuf Kansu
<i>Oğuz Kağan</i> ⇒ Türk	<i>Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı</i> ⇒ Gülten Akın
<i>Ergenekon</i> ⇒ Türk	
<i>Manas</i> ⇒ Kırgız	

Dersi İzleyelim

Dünya Edebiyatının İlk Destanlarından Bir

Destan Oğuz Kağan Destanı

Örnek

Ders Anlatım Videosu

Ders Anlatım Videosu

